№ 66 (262) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiš
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 66 (262) Hod III. Wilnia. 23 žniŭnia 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Telehramy.

22 žniunia.

Zachodni teatr.

Na paŭdnia ad Arra anhličanie pačali nowyje wialikije ataki na šyryni 20 kil., katoryje całkom adbity s ciažkimi stratami. Na pałudzienьym zachadzie ad Nuajon u načy my pakinuli biaz bitwy čašć pazycyi. Miž Blerankur i En šturmy worahaŭ złamalisia s ciažkimi stratami.

BERN. Karespandenty anhlickich hazet u Japonii i Sibiry atrymali zahad apisywać pałažeńnie čecha-sławakoŭ ciomnymi kolerami, kab dawiaści patreby wystupleńnia sajužnikaŭ im na paumoču.

ROSTAU. Pawodłuh apawieščeńnia štabu dabrawolnaj armii, bolšewiki pierajšli pad Kaciarynadaram u nastupleńnie i adkinuli dabrawolnuju armiju na poŭnač. Kazaki paśla 12 hadzinnaj bitwy pakinuli Simowniki.

MASKWA. 20.VIII. «Izwiestija» nakazywajuć, što narodny kamisar za hraničnych spraŭ. Čyčeryn, zajawiŭ holandzkamu pasłu ŭ Pieciarburzi:

«My predłahajem uradam sajužnikaŭ swabodny wyjezd ich dyplomatyčnych i konsulskich čynoŭnikaŭ s tej umowaj, što naš predstaŭnik, Litwinow, i ŭsie inšyje rasiejskije oficyalnyje asoby zahranicaj atrymajuć mahčymašć swabodnaha pawarotu damoŭ, u tym liku i naš ahient Bejtler, zadzieržany na Murmanskim užbiarežžy. Aficery i sałdaty francuskaj wajennaj misii mohuć pakinuć Rasieju, kali rasiejskim sałdatam u Francii pazwolać wiarnucca ŭ Rasieju pad apiekaj „čyrwonaha kryža". Anhlickije i francuskije hramadzianie, zadzieržanyje ŭ Rasiei, buduć zwolnieny s tej umowaj, što nia buduć učynieny nijakije kroki proci staronnikaŭ sawieckaha ŭradu ŭ ziemlach francuska-anhlickaj i česka-sławackaj okupacyi i ŭ ziemlach sajužnikaŭ. Hramadzianie sajužnickich krajoŭ atrymajuć pazwaleńnie na wyjezd u Rasiei, kali rasiejskije hramadzianie, z tym liku rasiejskije sałdaty anhlickaj armii, dastanuć pazwaleńnie na pawarot damoŭ».

HAAGA. Razruchi ŭ Japonii dahetul nie skončylisia. Ruch abchapiŭ bolš za 70 miest. Heta i jošć pryčyna taho, što ŭ Władywastoku wysadziłosia mała wojska.

BAZEL. Pałkoŭnik Egli piše ab amerykancach:

„Ja pierakonany, što ciapier amerykancy pierad kancom wajny nia moruć stwaryć armiju, pryhodnuju da atak u wialikich raźmierach i da ruchomaj wajny. U Francyi mohuć być amerykanskije sałdaty i rekruty, ale nie amerykanskaje wojska. Wyšejšyje francuskije aficery dumajuć hetak sama i nie ŭskładajuć wialikich nadziej na amerykanskuju pomač".

ŽENIEWA. U časi hutarki ŭ francuskim parlamencie ab nabory 1920 hodu wyjawiłosia trahičnaje nastrajeńnie francuskaha narodu. U ŭsich pramowach adznačywali, što heta — apošniaja achwiara, jakuju Francyja može jšče dać. Klemanso skazaŭ: „Što-ž ja mahu zrabić, kali Foš i Peten ličać kamiečna patrebnym zrabić nabor zaraz že?"

BERLIN. Pieršyje try dni kirmašu ŭ Nižnim Noŭharadzi, pawodłuh apošnich wiestak, wyzwali doŭhi šerah telegrafnych i piśmiennych pytańniaŭ ab tawary. Dumka ab abmienie tawarami wielmi papularnaja — bolš, čym možna było spadziewacca. Hłaŭnyje eksponenty tawaraŭ — Cwier, Pienza, Sarataŭ. Pačalisia pierehawory s predstaŭnikami zachodniaha kraju (?), katory sulić na 100 milionaŭ kanapli i lonu ŭ zamienu na inšyje tawary, asabliwa na pšanicu i žaleza. Finlandyja sulić farby i aptečnyje tawary. Abaronu ładu na kirmašy ŭziali na siabie sami kupcy.

HAAGA. „Mornig Post" nakazywajuć z Ameryki:

Pawodłuh amerykanskaha pahladu, Niamieččyna paddasca, kali nia zdoleje dalej wajewać. Z hetaj pryčyny mirnaja konferencyja niepatrebna. Niamieččyna budzie prymušena pryniać uzłoženyje na jaje pawinnaści, abo inačej jaje buduć karać dalej. Značyć, usie hutarki ab mirnaj konferencyi nie majuć nijakaha sensu.

BUKAREŠT. Žychary Bessarabii abureny napływam u jaje z Rumynii błahich elementaŭ, jakije starajucca ŭsim zaŭładać darma. Uradliwaja ziemla i wialikaje mineralnaje bahaćcie ždue tolki kapitałaŭ i paddzieržki hasudarstwam.

BUKAREŠT. U rumynski parlament padadzien zapros ab zrujnawańni gazawych studzien sajužnikami ŭ 1916 hadu.

KIJEU. Ukrainskaja rada ministraŭ abjawiła zawiadzieńnie prostych taryfaŭ na čyhunkach miž Ukrainaj i centralnymi dzieržawami.

KOPENHAGA. Kab dać adpor wyciskańniu šwedzkaha jazyka s Finlandyi, utwarylisia try tawarystwy z wialikim kapitałam dziela wykupu ziamli i raspradažy jaje šwedzkim sielanam.

BERLIN. *Uradowa.* U Siarodziemnym mory zatopleno 15.000 tonn.

Biełaruskije Wučycielskije kursy u Świsłačy.

Ad 15 kastryčnika 1918 h. da 15 žniŭnia 1919 h. ŭ Biełaruskaj Seminaryi u Świsłačy budzie adbywacca nowy elementarny kurs dla biełaruskich wučycialoŭ i wučycielak.

Adpawiednyje kandydaty i kandydatki ad 18 da 30 hadoŭ mohuć zajaŭlacca ŭ swaich krejsamtach, miastowyje —prosta ŭ kiraŭnika kursami, inspektara Bendziechi, u Świsłačy. Tam-že jany dawiedajucca ab warunkach pryjomu.

Wilnia, 23 žniunia 1918 h.

U Niamieckaj wialikaj hłaŭnaj kwatery z učaściem dwoch impierataraŭ: niamieckaha i aŭstryjackaha — adbywajucca wielmi ważnyje narady. Pamiž inšym, tam idzie hutarka ab akančacielnaj raźwiazcy polskaha pytańnia.

Telehramy ŭžo nakazali, što sprawa wyznačeńnia kandydata na polskaha karala ŭžo skončena: panawać u Polščy budzie aŭstryjacki erc-hercog Karol Stefan. Hetak nowaje Polskaje hasudarstwa źwiazywajecca supolnaj dynastyjej z Aŭstryjej. Z druhoba boku jano zawiazywaje krepkuju źwiaź z Niamieckaj dzieržawai u formie ekanamičnych i militarnych konwencyj. Ale heta — tolki adzin s punktaŭ abšyrnaj prahramy adbudowy Polskaha karaleŭstwa: dla nas, biełarusaŭ, asabliwuju wahu ŭ jej maje inšy punkt — punkt ab hranicach.

U adnym z apošnich numeroŭ hazety „Vorwärts" my čytali, što palaki ŭ sprawie hranic na Ŭschodzie damahajucca pa mienšaj miery taho, kab im była dadziena *biezpasrednaja hranica z Rasiejej.* Uhledajučysia na gieografičnuju kartu i prynimajučy pad uwahu, što ŭsie ziemli na ŭschod ad linii Bierešciejskaje umowy dahetul razhledajucca, jak „Rasieja", my lohka ŭbačym, što dla Polščy najbližejšaja daroha ŭ henuju „Rasieju"—praz Biełaruś, praz adrezanuju Bieraściejskaj umowaj ad rešty kraiu Hrodzienščynu miž Niomnam i Pružanami. Heta budzie toj kalidor, jaki prachodzić miž linijej krepaściej Horadnia—Asawiec i prylučenym ciapier da Ukrainy Biareściem. Jasna, što hutarka polskich predstaŭnikaŭ u niamieckaj hłaŭnaj kwatery ab „biezpasrednaj polska-rasiejskaj hranicy"—heta nia što inšaje, jak nowaja sproba zachapić pad polskuju ŭładu našu biełaruskuju Hrodzienščynu, pa mienšaj miery abnimajučy Bielsk, Biełastok, Waŭkawysk.

Polski predstaŭnik, hraf Ronikier, u hutarcy z žurnalistami apawiedaŭ, byccam na naradach u hłaŭnaj kwatery pryniat u swaich asnowach prajekt prahramy, apracowany ŭ Waršawie. My nia wiedajem, jaki byŭ źmiest waršaŭskaje prahramy, ale možem spadziewacca, što palaki wydzialili sabie, nie škadujučy, dobry kusok Biełarusi. Tolki-ž ad prajektu da jaho spaŭnieńnia—wielmi jšče daloka, i my nie pawierym, kab pryniatyje ŭ niamieckaj hłaŭnaj kwatery punkty waršaŭskaj prahramy abnimali i zachwatnyje apetyty palakoŭ na Biełaruś. Nie pawierym, bo pryniaćcie takoha punktu byłoby strašennym gwałtam nad biełaruskim narodam, katory maje takoje-ž samaje prawa na niezaležny byt, jak i narod polski, litoŭski, ukrainski,—bo na tej čaści našaje Baćkaŭščyny, kataraja papałaby ŭ polskuju niawolu, nikoli nie było-by spakoju,—bo narod biełaruski, choć i ciomny, choć i niearhanizawany, padniaŭsia-by, jak adzin čeławiek, dziela abarony asnowy swajho bytu: ziamli, na jakuju ŭžo daŭno cikujuć polskije kołonisty. Biełarusy nikoli nie prystanuć na addaču ich Polščy z dobraj woli, i ŭsiaki raździeł biełaruskaj ziamli moh-by być prawiedzien tolki siłaj, tolki gwałtam.

Adnak, jak ni niepadobna da wiery hetkaja raźwiazka pytańnia ab polskaj hranicy na Uschodzie, biełarusy ŭ toj mament, kali ważycca sprawa ich budučyny, nie pawinny siadzieć moŭčki. Jany pawinny ŭsiudy, dzie chto žyŭ, zajaŭlać swoj samy enerhičny pratest proci polskich apetytaŭ na naše adwiečnaje dabro i na prahawitašć polskaha imperyalizmu skazać ćwiordaje i ważkaje „veto!" *).

Francuski žurnalist Žorž Bjeneme ŭ hazecie Herwe „Victoir" z 10.VIII.18. piše:

„Rasiejcy wiedajuć wielmi dobra, što niwodnaha narodu nielha prymusić iznoŭ prylučycca da Rasiei, abo, sprawiadliwiej, da Maskowii. Zdareńni pakazali, što ŭ staranie, karotka nazywanaj „Rasieja", jošć roznyje narody — s taho času, jak sławalubnaja Kaciaryna zachacieła ŭziać pad swaju ŭłašć usich rusinaŭ. Maskowija — heta adna reč, Ukraina—druhaja, nie kažučy ŭžo ab Finlandyi, Baltyckich ziemlach, Biełarusi, Litwie, katoryje nie abmaskowilisia i nikoli nie chacieli abmaskowicca. Było-by niesprawiadliwa i nierazumna prymušać hetyje narody nanowa złučycca z Maskowijej.

*) Nie pazwolu!

Maskoŭskaja dziaržawa ŭ apošnije stalećci gwałtam panlawoliła ich, — ale gwałt nikoli nia byŭ zakonnym prawam“.

Pałažeńnie na Uschodzie.

Chmary, jakije žbirajucca nad bolšewickaj Rasiejej, prynim juć usio bolej i bolej wyraznyje formy. Śpierša heta byli tolki kontrrewalucyjnyje wystupleńni. Krychu pažniej zusim nieŭspadzieŭki ŭtwaryŭsia warožy rasiejcam wajenny centr s čecha-sławakoŭ, katorym bolšewiki s čysta sławianskaj haścinnaściu pazwolili arhanizawacca na Rasiejskaj ziamli. Paždaŭšy, ruch kontrrewalucyjny i česka-sławacki žlilisia ŭ wadno rusło i pajšli pad kamandu byŭšych sajužnikaŭ Rasiei, katoryje dziela padmochi im wysadzili ŭ paŭnočnaj Rasiei i ŭ Sibiry swaje wojski. A skončyłosia ŭsio heta tym, što sajužniki pryznali čecha-sławakoŭ za „wajujučuju staranu“ i pačali razam z imi pachod proci Niamieččyny na ziemlach Rasiei.

Apošnije telehramy nakazywajuć, što Ameryka razarwała ŭsie znosiny z bolšewikami, što pačynajučy s 16 žniŭnia miž Rasiejej z adnaho boku i Francyjej i Anhlijej—z druhoha panuje stan wajny, što treba spadziewacca abjaŭleńnia bolšewikami wajny Japonii. I ŭsio heta jasna pakazwaje, što „sajužniki“ Rasiei chočuć žniščyć bolšewicki ŭrad s tej metai, kab padniać Rasieju proci Niamieččyny i na Rasiejskaj ziamli ŭtwaryć nowy wajenny front.

Pryznańnie česka-sławackich wojsk za wajujučuju s centralnymi dziaržawami staronku pad toj čas, jak ziemli abodwych narodaŭ stanowiać składowuju čaść Aŭstryi, tolki paćwierdžaje nieprymirymaje stanowišče sajuznych dziaržaŭ u sprawle adnosin da swaich praciŭnikaŭ. Jany, jak bačym, zusim wyrazna staŭlajuć swajej metaj žniščeńnie Aŭstryi, nie kažučy ŭžo ab Niamieččynie, katoruju daŭno pastanawili razhramić da zwańnia. Jasna, što pry takich warunkach usie hutarki ab „pačesnym miry“—tolki pustyje słowy.

Naadwarot: treba spadziewacca pieranosu teatru wajny iznoŭ na Uschod, na biazmiežnyje abšary Rasiei. Pad toj čas, jak na Zachodzi wajna, pašla i tak užo lišnie doŭhich nastupleńniaŭ i adstupleńniaŭ, iznoŭ z ruchomaj pawinna abiarnucca ŭ pazycyjnuju, my staim pierad pačatkam nowaha aktu krywawaje trahiedyi na Uschodzie. Rasieju, razhromienuju nieŭcichajučaj unutrenaj baraćboj, ždže nowy razhrom ad wajennych operacyj, jakije lohka mohuć być wyzwany jaje byŭšymi sajužnikami.

Ciapier hože prypomnić, jak u časie dyktatury Kierenskaha, kali ŭ Rasiei jašče panawaŭ dobry ład i była siła, na ŭsie damahańni pałažyć kaniec wajnie i zamirycca z niemcami Kierenskij adhawarywaŭsia stracham japonskaha wystupleńnia proci Rasiei. Kierenskij chacieŭ dalej wajewać, — i woś rezultaty hetaha: dziaržaŭny ład u joj razwaliŭsia, šmat ziamiei adpało ad jaje, a ciapier na zusim asłablenaje cieła kolišniaha wołata kidajucca chmary nia tolki japoncaŭ, ale i anhličan, francuzaŭ, amerykancaŭ i t. d. Woś, rezultaty wializarnaj palityčnaj abmyłki, katoraj paprawić užo nielha...

M. M.

Ratujcie dziaciej!

Staryje hramadzkije rabotniki s kožnym hodam hublajuć swaje siły i zychodziać u mahiłu s ćwiordaj wieraj, što apuśicieŭšyje miescy zajmuć predstaŭniki narastajučych nowych pakaleńniaŭ, što hetym nowym pakaleńniam wypadzie na dolu prawiaśći ŭ žyćcio toje, za što ich pradmieśniki addali doŭhije hady ciažkoj pracy, hady baraćby za wialiki, świetły ideał duchoŭnaha i materjalnaha wyzwaleńnia ŭsiaho našaha narodu.

Heta datyčecca nia tolki tych, chto pracuje dziela idei, dziela ŭsienarodnaje sprawy: kožyn žywy čeławiek swajej štodziennaj pracaj dla kuska chleba taksama buduje budučynu swajho narodu, tolki robić heta nieświadoma. A kožnaje dalejšaje pakaleńnie padchopliwaje pracu wymieršaha i hetak paddzieržywaje nierazryŭnaść tworskaj pracy narodaŭ.

Woś čamu, dumajučy ab budučynie biełaruskaha narodu, nam tak rupić pytańnie ab patomnych pakaleńniach, — ab tym, ci našy namieśniki buduć mieć dawoli sił, kab na założenych nami fundamentach uzwiaśći gmach wolnaj i ščaśliwaj Biełarusi. Woś čamu my tak pilna šukajem adkazu na pytańnie: jakije buduć tyje pakaleńni, što ciapier—na našych wačoch — dachodziać stałych hadoŭ, što tolki pačali świadoma hladzieć na świet Božy, što jšče pieršyje kroki ŭ swaim žyćci staŭlajuć. I tut užo nielha dzialić na narodnyje masy i intelihencyju: dzieci, jakije siahońnia rastuć u sielanskaj chacie i pasuć świńni, mohuć taksama dajści nawuki i zaniać kiraŭničaje stanowišče ŭ swaim hramadzianstwie, jak i dzieci intelihentnych siamiej.

Pračytywajučy addzieł kroniki ŭ roznych krajowych hazetach, bačučy dzień u dzień zamietki ab uzroście prastupnaści miž wiaskowaj i miastowaj moładździu i nawat dziaćmi, u dušy rodzicca strach: što daść nam hetaje pakaleńnie, u katorym tworacca złađziejskije bandy z nialetnich chłapcoŭ i dzieŭčat, kali 9-hadowyje dzieci ŭłamywajucca ŭ damy i składy, kali čuć nie na kožnym sudzie razhladajucca sprawy małych prastupnikaŭ? Swarki, batalii, brachliwyje danosy — heta zwyčajnyje zdareńni ŭ našych wioskach i ab ich užo nawat pisać dadzieło. A psawańnie praz złość čužoha dabra, padpały i h. p. — heta ŭ nas „chleb štodzienny“...

Tak wiadziecca na wioscy, — ale i ŭ mieście nia lepš. Prastupnaść miastowaj moładzi, badaj, jašče wialikšaja, čym wiaskowaj. I intelihenty z hetaha nie wyklučajucca: dawoli prypomnić sumnaje zdareńnie ŭ našym mieście, Wilni, jak na sud byŭ wyzwan himnazist pad abwinieńniem u zabojstwie dziaŭčyny i rabunku...

Heta — plony wajny. I wyraśli jany tak bujna nia tolki ŭ nas: u waršaŭskich hazetach bjuć na trywohu s pryčyny niačutaha ŭzrostu prastupnaści nialetnich pa ŭsiej Polščy. U kołonijach dla małych prastupnikaŭ i prastupnic niechwataje miesc. Idzie hutarka ab adkryćci asobnaha papraŭčaha domu dla intelihenckich dziaciej...

Z hetym treba barocca ŭsimi siłami. Skoła, razumnaja razryŭka, nakłanieńnie dziciačaha rozumu da nawuki, da świetłych ideałaŭ — heta zadača našych narodnych wučycialoŭ. Ale hetaha mała: dzieci pawinny mieć zdarowuju atmosferu ŭ siabie doma. Hetaj atmosfery jany za čas wajny nia mieli: jany čuli tut i ab danosach na swaich bratoŭ praz złość abo zawiść, i ab niačutym, biezmiłasernym abdzirańni swaich bližnich, i ab rabunkach dy dušahubstwach,—dyk ci-ž mahli ŭ ich wytwarycca jakije-kolečy moralnyje asnowy?!

Baćki! Wy mnoha winawaty pierad swaimi dziaćmi. Wy pawinny adkazwać pierad Boham i ludźmi za hetyje zmałku dzión pakalečenyje dziciačyje dušy! I wy pawinny, pakul čas, adumacca, pawinny baranić swaich dzietak ad moralnaj zarazy, bo ŭ ich —u hetych padrastajučych pakaleńniach budučyna našaha narodu i kraju!

J. Mieleška.

U Wilni i wakolicach.

× **Biełaruski Teatr.** Sprawa Biełaruskaha teatru staić u nas na dobraj darozie. Pytańnie ab režyseryi raźwiazano pamysna. Užo pačałasia rabota dziela padhatoŭki pieršaha wystupleńnia na scenie Biełaruskaha Klubu. U pieršy čarod maje pajści nowaja aryhinalnaja biełaruskaja pjesa ŭ 2 aktach «Antoś Łata» Tarasa Hušču. Treba spadziewacca, što asienni sezon pačniecca nie pažniej 8 wieraśnia.

× **Biełaruskije škoły.** Zapis dziaciej u biełaruskije pačatkowyje škoły Biełaruskaha Kamitetu jašče pryjmajecca. Škoły znachodziacca: na św.-Jurskim pr. 44, kw. 18—dla katalikoŭ i na Aŭhustynskim zawułku, 15,—dla prawasłaŭnych. Nawuka biezpłatnaja.

× **Bakteryologičnyje kursy.** U Koŭnie, pry Tatarskaj wul. 2, adkrywajucca pry hygijeničnaj laboratoryi dla dam z našaha kraju kursy dziela padhatoŭki ich na asystentak laboratoryi. Nawuka abnimaje ŭsie haliny bakteryologii i serologii, a takže chimiju spažyŭnych praduktaŭ. Ab padrobnaściach možna dawiedacca ŭ wilenskaha pawietowaha doktara, Damikanskaja 2.

× **Nahrada za wykryćcie.** Prakuror impieratarskaha akružnaha suda ŭ Wilni sulić nahradu 2.000 marak za wykryćcie ludziej, padrablajučych „niamieckije rubloŭki, i 1,000 marak —za wykryćcie tych, chto ich šyryć.

× **Temperatura.** Najwyšešjšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była (pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
19—20	+ 16,0°	+ 11,1°
20—21	+ 18 8°	+ 11,0°
21—22	+ 17,2°	+ 10,2°

Franciśk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami.

(Hladzi «Homan» № 65).

Zjawa 16.

Tyje-ž biez Kelnera.

Barbara

(u časie swarki Ihnata s Šližykami dyskretna adyjšła ŭ bok. Ciapier padchodzić da jaho).

Nie markoćsia tak, pan Ihnat! Hłupstwa miljon! Pražyli wy hetulki hadoŭ biez miljona, dyk i ciapier budziecie žyć tak sama! Ci-ž hrošy — heta ŭsio na świecie? Jość pryjemnaści, katoryje možna mieć i nie majučy hrošy.

Ihnat.

Ach, pánienka! Ja mieŭ dumku, što budu mieci swoj kutok, swaju žonku, swaich dzietak... Tak ja žadaŭ hetaha! A woś mušu iznoŭ jak toj biespanski sabaka žyć adzin na świecie, wycirać čužyje kuty! Nikahusieńki blizkoha. Ni radni, ni žonki, nimašaka da kaho žwiarnucca, paradzicca, słowa skazać... Usiudy ludzi čužyje. Kožny maje ŭłasnyje kłopaty jakoje kamu dzieła, što ŭ mianie ŭ dušy!—Adzin, zaŭsiody adzin, jak toj koł...

Barbara.

Ci-ž kab mieć swoj kutok, radniu kaniečna treba hetak mnoha hrošy?

Ihnat.

Dy nie! Ale wy-ž sami čuli, što mnie skazała panna Zosia...

Barbara.

Ach, Božuchna! Ci-ž tolki adna Zosia na świecie! Hetulki jość dzieŭčat! I šmat jość takich, katoryje pašli-b zamuž za was z achwotaj, kab wy tolki chacieli.

Ihnat.

O, pánienka! Ciapier užo wielmi trudna! ja ŭžo nie małady!

Barbara.

Dyk na što wam kaniečna šukać sabie maładuju? Maładaja šukaje małodaści!... Wybačajcie, što ja lezu nie ŭ swajo dzieła, ale Zośka dla was nadta maładaja. Wy mahli-b znajści žonku trochi staršuju, razumnuju, katoraja nikoli was nie pakinie i budzie kachajučaj dobraj pryjacielkaj wašaj da samaje śmierci!...

Ihnat.

Dzie šukać takoj?... E, nie kažecie hetaha!... Nima! nimašaka takich! Dla mianie ŭžo ničoha ŭ žyćci nima, tolki praca i adzinota! (Da siabie): Biez patreby patraciŭ hrošy na šmarawańnie łysiny!...

Barbara.

Nie kažecie tak! Treba tolki dobra pahladzieć, a zaŭsiody takaja žonka znojdziecca.

Ihnat.

Nie, nie, nie...

Barbara.

Nawat nima patreby wielmi doŭha šukać. Mo taja, što pajšła-b z achwotaj za was zamuž i była-b asałodaj wašaha žyćcia,—mo blizka?

Ihnat.

Nie, nimašaka!...

Barbara.

A ja wiedaju adnu, katoraja była-b jak raz dla was, jak raz takaja, jak ja kazała.

Ihnat (padymaje wočy).

Wiedajecie? Dzie-ž jana?

Barbara.

Dzie? Nadta blizka.

Ihnat (nie razumiejučy).

Dzie? ŭ Wilni?

Barbara.

Jašče bližej.

Ihnat (j. w).

Dzie? tutaka—ŭ Werkach?

Barbara (apuščajučy wočy).

Ale.

Ihnat (j. w.).

Chto?

Barbara.

Ci wy jaje nie bačycie?

Ihnat

(radasna ździwiŭšysia).

Chto? wy—paniečka?!

Barbara (j. w.).

Nia wiedaju...

Ihnat

(chapaje jaje za ruku i całuje).

Paniečka! ci-ž heta praŭda? A ja nie adważyŭsia nawat dumać ab hetym! Wy zaŭsiody byli takaja niedastupnaja, mnie zdawałosia, što wy śmiejalisia-by z mianie, kab ja...

Barbara.

Heta wam tolki tak zdawałosia. Kabieta maich hadoŭ pawinna zaŭsiody taicca s swaimi dumkami i žadańniami, kab nia być śmiešnaj... Bo što možna maładoj, taho nielha staroj, a ja ŭžo nie maładaja, pan Ihnat!

BIBLIOHRAFIJA.

„Što treba wiedać koždamu biełarusu?“ 8°, str. 22. Cena 20 fen. Wydawiectwa W. Łastoŭskaha. Wilnia, 1918.

Nam papała ŭ ruki heta nowaja biełaruskaja knižka, aŭtar katoraj niema wiedama čamu ŭkrywaje swajo imia: jamu za jaje naležycca ščyraja padziaka. Tut—praŭda, u formie wielmi karotkaj i prymityŭnaj—wykładzieny najpatrabniejšyje wiedamaści ab Biełarusi i biełarusach, dzie jany žywuć, skolki ich jość, ich minuŭščyna, ich nacyanalnyje ideały i nacyanalnyje pawinnaści. Usio—ŭ karocieńkich zamietkach katachizmowaha charaktaru. Samo saboj razumiejecca, što pry hetym aŭtar nia moh lišnie šyroka hawaryć ab našaj minuŭščynie i daŭ asnaŭnyje rysy jaje, — ale možem tolki pažaleć, što taki ważny mament, jak twareńnie biełarusami swaje dzieržawy supolnie z litwinami, zusim nie adznačen, i čytar nie znachodzić u knižce adkazu, skul uzialisia «biełaruska-litoŭskije kniazi», ab jakich tam idzie hutarka.

Radzim kožnamu biełarusu paznajomicca z hetaj knižkaj: dla čeławieka, katory dahetul ničoha nia wiedaŭ ab swaim narodzie, jana dašć šmat nowaha, a tamu, chto ŭžo krychu znajomy z biełaruskaj sprawaj, pamože ŭparadkawać u haławie dabytyje inšaj darohaj wiedamaści.

A. N.

Z USIAHO KRAJU.

MIENSK. Hłaŭnakamandujučyj 10 armijej, v. Falkenhajn, wydaŭ zahad proci lichwiarstwa i niepamiernaha padniaćcia cen na pradukty pieršaj patreby, katory maje siłu ad 1 wieraśnia 1918 h. Za niespaŭnieńnie zahadu karacimuć wastroham da 3 hadoŭ i štrafam da 10.000 m.

HRODNIA. Za apošni tydzień tut wykryli try tajnyje browary, haspadaroŭ katorych paštrafawali na 700, 150 i 1300 marak.

BIEŁASTOK. Tutejšaja dabrawolnaja pažarnickaja družyna światkawała 18 i 19 žniŭnia 20 hadoŭ swajho istnawańnia.

U nočy na 14 žniŭnia na Mahilnaj wulicy złodziei ŭkrali z fabryki skurany pajas, 6 metraŭ udaŭžki.

ŠOLNIKI, pad Biełastokam. Z načlehu ŭ nočy s 16 na 17 žniŭnia ukradzien 8-hadowy koń-kaštan.

SKIDEL. Hetymi dniami na toržyščy žwiarnuła na siabie ŭwahu palicyi kabieta ŭciažku. Kali jaje pačali treści ŭ palicyi wyjawiłosia, što kabieta była nie ŭciažku, a abkruciłasia asabliwaj blašankaj sa śpirtam. Doślady wykryli, što jana zanimałasia hetkaj niezwyčajnaj kontrabandaj užo mnoha miesiacaŭ.

NAMOWIČY. Pania Aleksandra D., wiarnuŭšysia damoŭ, znajšła ŭ pakoi nieznajomaha čeławieka, katory zapakoŭwaŭ jaje rečy, kab zabrać s saboj. Jon uciok, zachapiŭšy 250 rub., katoryje znajšoŭ u łožku p. D.

SUWAŁKI. Prakuror Suwalskaha akružnaha suda sulić 2.000 m. nahrady tamu, chto wykryje majstroŭ fałšywych niamieckich rubloŭ, i 1,000 m. za pakazańnie asob, katoryje puskajuć ich u chod.

SUWAŁKI. Za mienku końmi biez pazwaleńnia krejshaŭptmana sielanin Julijan Šulinski i woźnik Izaak Liwianski aštrafowany mirawym suddzioj na 200 m. kožyn.

WILKAWIŠKI. U časie wajny hetaje miesta było relihijnym centram usiaje dyecezii, bo tutejšy prałat Dabryła byŭ administrataram jaje.

Litoŭskaja himnazija waročajecca siudy z wučycielami i wučniami i prasiła u ŭłaściej pazwaleńnia pačać swaju rabotu nanowa.

MARJAMPOL. U Jury razbojniki napali na staruška 70 hadoŭ, ranili jaje nažami i zrabawali 65.000 marak.

KOŠEDARY. Most na Wielli pry Čabiškach, na darozie Košedary-Šyrwinty, užo zakončen i adkryt dla ŭžytku.

NOWYJE ŽAGORY. U tutejšych wakolicach wielmi šyracca kradzieży. U tym tydni ŭkradzieny 6 karoŭ. Hetymi dniami sielanin znajšoŭ u žycie razabranaha ŭžo mała.

> S pryčyny darażyni papiery i ŭsio ŭzrastajučaj płaty rabotnikam administracyja „Homana“ prymušena pa prykładu druhich hazet pawialičyć canu swaje hazety.
>
> Pačynajučy ad 1 kastryčnika 1918 hodu asobny numer „Homana“ budzie kaštawać 10 fen; za miesiac u mieście—70 fen., wa ŭsim kraju i zahranicaj — 90 fen.

ŠAWLI. Hetymi dniami ŭ Janiškaj parachwii ŭdałosia zrabić niaškodnym wiadomaha razbojnika, Jonasa Marocewasa, staŭšahasia znamianitaściu ŭ tutejšych wakolicach. Jon piśmom pawiedamlaŭ ab swajej napaści i zahadywaŭ pryhatawać hrošy dziela addačy jaho kasiru. Apošniaja napašć jaho była zroblena na dwor Wengryska, dzie jon padpaliŭ panski dom. U piekarni jon prywiazaŭ znojdzienuju kabietu da wakna i pačaŭ usio treści, kali-ž taja padniała kryk, dyk zastreliŭ jaje. Prybiehšyje ludzi schapili Jonasa i jaho pamočnika Ryanku. Ryanku paśla ŭdałosia ŭciačy. Pry Jonasie znajšli akuratna wiedzieny dnieŭnik, u katorym jon uspaminaje ab 16 zabitych im na śmierć ludzioch. U Johaniškielskim pawiecie jon zabiŭ pana Skorwu i 2 niamieckich sałdataŭ i zrabawaŭ 28.000 marak.

LIBAWA. Praz tutejšy koncentracyjny punkt prajšło ŭžo 15.000 waročajučychsia ŭciekačoŭ, u tym liku 5.000 libaŭcaŭ.

MITAWA. „Mitauer Ztg“ 15 žniŭnia światkawała swaje trejcije ŭhodki.

Ukraina.

BERLIN. 21.VIII. Haława ŭkrainskaj mirnaj delehacyi na ŭkrainska-rasiejskaj mirnaj konferencyi, Šełuchin, zajawiŭ, što ŭ zaciažcy mirnych pierehaworaŭ winawaty nie ŭkraincy. Čaść Ukrainy jašče zaniata sawieckim wojskam, katoraje zabiraje i wysyłaje ŭ Maskoŭščynu zbožže i skacinu. Hetak dla Rasiei karysna ciapierašniaje pałažeńnie. Ukraincy trebujuć etnohrafičnaj hranicy, a rasiejcy predłahajuć takuju hraničnuju liniju, katoraja ŭ adnej tolki Danieckaj obłaści addała-b Rasiei $2^1/_2$ miljony ukraincaŭ, zaležy antracytu i ŭsie kapalni kamiennaha wuhalla. Kali-b Ukraina prystała na heta, dyk jana abiarnułasia-by ŭ ekonomičnaha raba Rasiei i źniščyła-by swaju pramyślennaść. Rasiejska-ŭkrainskaja kamisija dziela finansowych spraŭ tak sama nia može dajści ŭhody. Sawiecki ŭrad damahajecca, kab Ukraina zabaspiečyła 7 miljardaŭ bumažek, nadrukawanych Kierenskim i bolšewikami. Za hetkuju darahuju canu sawiecki ŭrad choče prymusić ukraincaŭ kupić swaju niezaležnaść.

BERLIN (W.T.B.). 20.VIII. Ačystka Ukrainy ad paŭstancaŭ idzie ŭdačna. Ciapier udałosia źniščyć najwialikšuju i najbolš niebaspiečnuju bandu pad kamandaj Grebienka. Pad Pałtawaj niamieckije wojski zrabili joj stanoŭčy ŭdar. Zabity 800 duš, uziaty 6 kulamiotaŭ i šmat wajennych materjałaŭ. Uciokšaja rešta bandy ŭtraciła dźwie harmaty. U Pałtawie i Kremienčuhu—spakojna. Sproba padniać paŭstańnie ŭ Čarnihaŭščynie zatušena ŭ samym pačatku.

Zbor uradžaju dachodzić pamysnaha kanca.

S Polščy.

Uhoda Polščy z Apostalskaj Stalicaj.

„Katolik“ piše:

„Kniaź Januš Radziwiłł pawiedamiŭ Dzieržaŭnuju Radu, što polski ŭrad prajektuje zrabić uhodu z Apostalskaj Stalicaj. Z hetaj pryčyny waršaŭskije hazety pišuć, što konkordat—heta adnabočny prywilej dla Apostalskaj Stalicy, katory daje joj blizka roŭnyje prawy z uradam adnosnaje dzieržawy—

I h n a t.

Dyk i ja ŭžo nie chłapiec!

B a r b a r a.

Woś dziela hetaha ja tak śmieła pačała z wami hetuju hutarku... Značycca padchodzim da siabie, praŭda?

I h n a t.

O, i jak jašče!

B a r b a r a.

Značyć: zhoda?

I h n a t.

O, paniečka!... (Chapaje jaje za ruki i całuje ŭ ruku).

B a r b a r a.

Ach, pan Ihnat! ŭsio heta mahło-b stacca šmat chutčej, kab wy bolš zwaročywali na mianie ŭwahi.

I h n a t.

Nia śmieŭ, paniečka! daliboh, bajaŭsia! Ja zaŭsiody, ad dziciaci ŭžo wielmi bajaźliwy... Woś i ciapier...

B a r b a r a.

Što?

I h n a t.

...Kab ja nie bajaŭsia, što može chto raptam uwajści (ahledajecca).

B a r b a r a.

Dyk što?

I h n a t

(nia wiedajučy, jak skazać).

Dyk... dyk... (raptam, horača) Basiečka!!!

B a r b a r a (tak sama).

I h n a ś! (Padajuć sabie ruki i hladziać u wočy). Nu, dyk pojdziem u huščar... spatkać Śliżykaŭ...

I h n a t (radasna).

Pojdziem!! (wychodziać).

Zjawa 17.

J u z i u k

(uwachodzić, ahledajecca).

Tutaka nima. Može tam? Treba papytacca! (uchodzić u restaran).

Zjawa 18.

Z o ś k a, paśla J u z i u k.

Z o ś k a (uwachodzić).

A hdzie-ž ciotka?! (kliče): Ciotka! Ciocia!... Hm! Dziwa!... Kudy-ž jana padziełasia?

J u z i u k (uwachodzić).

Z o ś k a (pabačyŭšy jaho).

A—Juziuk!... pan Jazep! A wy skul? Ci nie bačyli tamaka ciotki?

J u z i u k (sumny).

Nie, nie bačyŭ... — Nia hniewajsia, što ja pryjechaŭ, ja chacieŭ ciabie jašče raz pabačyć, pačuć ciopłaje słowa na raźwitańnie... Ja siahońnia ŭžo jedu.. na ŭsio žyćcio!

Z o ś k a.

Kudy?!

J u z i u k.

Ažno ŭ Horadniu!

Z o ś k a.

Čaho?

J u z i u k.

A što-ž mnie tutaka rabić? Ty-ž idzieš zamuž.

Z o ś k a.

Woś durny! Čaho jechać, na što? —Nikudy nie pajedzieš! zastawajsia!

J u z i u k.

Nie. Pajedu!—Bywaj zdarowa i nie spaminaj błahim słowam, jak wyjdzieš zamuž za Ihnata...

Z o ś k a.

Za Ihnata?—Ty dumaŭ, što ja mahła-b wyjści zamuž za hetakaje strachaćcio, jak Ihnat, brr!...
Chto tabie heta skazaŭ?

J u z i u k (ździwiŭšysia).

Ty-ž sama!

Z o ś k a.

Ja? Kali?... Ech, ty durnieńki, nie razumieješ žartaŭ! Zapraŭdy ty dumaŭ, što ja budu jaho žonkaj? (śmiajecca).

J u z i u k. (j. w.).

Ale!...

Z o ś k a.

Nikoli! Razumiaješ?—nikoli!

J u z i u k.

Być nia može!?

Z o ś k a.

(hładzie jaho pa twary).

Ale... ale... Biednieńki! Ci wielmi ja ciabie zmučyła?

J u z i u k.

Och, strašennyje ja pieranios muki, Zosieńka!...

Z o ś k a.

Nu, wybačaj!... (całuje jaho).

J u z i u k.

Zosia! jakaja ty dobraja da mianie!... Daŭno ty takoj nie była!

(Dalej budzie).

wiedama. u miežach kaścielnych pastanoŭ. Konstytucyjnyje dzieržawy nia robiać konkordatu, kab pobač sa swajej ułaściu nie twaryć u hasudarstwie druhoj ułaści; hetak, naprykład, aŭstryjacki ŭrad admowiŭsia ad konkordatu z Watykanam u 1870 hadu, nia hledziačy na pratest Apostalskaj Stalicy".

Kandydat na karala i žydoŭskaja sprawa.

«Berl. Tagbl.» piše, što ŭ Žyŭcu, dzie žywie namečeny kandydat na polskaha karala erc-hercog Karol-Stefan, zusim niema žydoŭ: tam ad wiakoŭ zabaronieno žydom asiedać, i zabarony henaj dahetul nie ŭdałosia skasawać. „Berl. Tagbl." piše, što erc-hercog Karol-Stefan nie pryłažyŭ swaje ruki da skasawańnia zabarony, ale spadziajecca, što heta nia budzie charakternaj adznakaj budučaha polskaha karala.

WIESTKI Z RASIEI.

Wajennaje apawieščeńnie Sawleckaj respubliki.

MASKWA (P.T.A.) 17.VIII. **Murmanski front**: Našy wojski zaniali la raki Oniegi wiosku Kurhasowa.

Paŭdzienny front: U kirunku na Kamyšyn my adbili ataku worahaŭ na Oršowu.

Uschodni front (Čecha-sławaki): Kala Ałapajewska — styčki. Worahi adyjšlisia na Kunyš. U wakolicach Krasnoufimska my paśla wostraj bitwy adyjšlisia nazad na Klanowskuju. U wakolicach Kazani krywawyje bitwy.

CIURYCH. Złučenyje Staty ŭradowa apawieščajuć ab razrywie znosin z bolšewikami i z Rasiejej. U operacyjach proci Rasiei prymie ŭčaście i Kanada z bazaj u Władywastoku.

STOKHOLM. „Afton Posten" nakazywaje, što 16 žniŭnia pačaŭsia faktyčna stan wajny miž Rasiejej —z adnaho boku, Francyjej i Anhlijej — z druhoha.

„Echo de Paris" nakazywaje, što francuski ŭrad zahadaŭ areštawać usich rasiejskich paddanych u Francyi, prychilnych da bolšewikoŭ.

ŠTOKHOLM. U Pieciarburzie pałažeńnie wielmi wostraje. U toj ćaćwier, paśla taho, jak try dni nie wydawali chleba, uźnialisia surjoznyje razruchi. S centra miesta išli pracesii s krykami: „Won Kremi! Won niemcaŭ!" Miž Niewskim praspektam i Smolnym uźniałasia bitwa z łatyšskimi strelcami, baraniŭšymi Smolny instytut. Zabitych bolš za 100. U piatnicu ŭwiečary abjaŭleno wajennaje pałažeńnie. Usie hazety, aprača ŭradowaj „Siewiernaj Kommuny", zakryty. Utworeny dwa rewalucyjnyje trybunały, jakije majuć sudzić 900 areštawanych.

MASKWA. *Uradowa*. Haława socyal-rewalucyanieraŭ, Aleksandraŭ, areštawany paśla zabojstwa hr. Mirbacha, pakaran śmierciu.

WAŠYNGTON (Hawas). Hasudarstwieny departament nakazywaje, što čechi i sławaki zaniali Irkuck i arhanizawali tam urad, katory stanuŭ na staranie sajuźnikaŭ i manicca abjawić Niamieččynie wajnu.

MASKWA. U Władywastoku byli styčki miž tuziemcami i čužackim wojskam. Socyalistyčnaja miastowaja duma raspuščena. Kamendant miesta — japoniec.

MASKWA. B. člen murmanskaj flotylii, Popow, wiarnuŭšysia siudy, apawiedaje, što suchaputnyje siły worahaŭ na Murmanskim užbiarežžy dachodziać 30.000 anhličan, 800 francuzaŭ, 5.000 serbaŭ i 300 pierajšoŭšych da ich rasiejcaŭ. Na Murmanie znachodziacca anhlickije, francuskije i amerykanskije wajennyje sudny. U tym liku — anhlicki bronienosiec.

BERLIN. Siudy pryjechaŭ pasłaniec atamana Donskaj respubliki, Krasnowa, hercog Mikałaj Lejchtenberski, b. asabisty adjutant cara. Jon budzie astawacca ŭ Berlinie, jak pastajanny predstaŭnik Donskaha ŭradu.

BERLIN. Z apublikowanych wyniatkaŭ z dniaŭnika zabitaha cara, pisanaha ŭ časie jaho pałonu, možna bačyć, što car byŭ u stanie poŭnaj apatyi. 9 lipnia jon zapisaŭ: „Minuli roŭna 3 miesiacy ad času majho areštu. Ciažka žyć biaz wiestak ad darahoj matki. Da ŭsiaho inšaha ja adnašusia zusim raŭnadušna.

Z usiaho świetu.

PARYŽ. Hłaŭnaja hazeta francuskich socyalistaŭ „Humanité" piše, što mira možna dajści na hetkich asnowach: wywad wojsk z zaniatych abšaraŭ; niamieckije kołonii addajucca nazad Niamieččynie; wodnyje darohi i parachodnyje stancyi abjaŭlajuca mižnarodnymi; pytańni ab Elzas-Lotaryngii i italjanskich čaściach Aŭstryi razhledajuca na ahulnaj mirnaj konferencyi.

PRAHA ČESKAJA. «Hlas» piše s pryčyny pryznańnia Anhlijej čecha-sławakoŭ za sajuznuju nacyju:

„Hetaj zajawaj Anhlija zapaliwaje našamu narodu strachu nad haławoj. Aprača českaj nacyanalnaj rady ŭ Prazie niema inšaj nacyanalnaj rady naha narodu. Niejkaja „nacyanalnaja rada" ŭ Paryžy ci ŭ Londonie nie maje prawa wystupać ad imia našaha narodu. Dyk na što hetaje mižnarodnaje padliwańnie atruty?"

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni

20.VIII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na paŭdnia ad Bajjel artyleryjskaja bitwa dajšła wialikaj siły. Na poli bitwy 18 žniŭnia worahi ŭčora iznoŭ pačali šturmawać. Na paŭdnia ad Meteren šturmy pad našym ahniom nie mahli raźwinucca. Na poŭnačy ad Wje Berken jany adkinuty štychami. Naabapał Lis kolki dzion tamu nazad daloka wysunutyje warty my ŭziali biaz bitwy nazad na liniju na ŭschod ad Merwil. Merwil učora zaniali worahi. Pry Lens i Skarp adbity nastupleńni anhličan.

Front hieneral-an-šefa Ben'a: Na poŭnačy ad Lion my prarwalisia da anhlickich piarednich wart i ŭziali ich u pałon. Na paŭdziennym zachodzie ad Šoln my ŭ wiečary adbili ataku worahaŭ. Na paŭnočnym zachodzie ad Rua francuzy iznoŭ atakawali pancyrnymi samachodami, ale byli adbity. Miž Bewreń i Uaz u dzień išli krywawyje bitwy. Francuzy na šyrokim froncie pačali silnuju ataku, wiedzienuju śwežymi dywizijami. Na paŭdnia ad Krepomenil ich šturmy złamalisia pierad našymi linijami. Naabapał Frenjer jany adbity kontratakami. U wostraj štychowoj bitwie worahi adkinuty miž Lasińji i Tikur. S čaściej našych piarednich linij, kudy worahi byli ŭwarwalisia, jany wykinuty. Taksama my ŭdzieržali našy linii, dachodziŭšyje da Uaz, proci ŭpornych atak worahaŭ. Da wiečara worahi byli adkinuty ŭ swaje pazycyi. Miž Uaz i En ahniawaja bitwa dajšła paabiedzi wialikaj siły. U wiečary worahi pačali iznoŭ swaje piachotnyje šturmy miž Karlpon i Nuwron. Jany adkinuty ahniom i štycha mi.

Front Galwica: Miž Maas i Mozel našy raźwiedčyki šmat-dzie ŭwarwalisia ŭ worožyje akopy.

Lejtnant Weljens žbiŭ swaich 29, 30 i 31 worahaŭ.

21.VIII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Pry New-Berken, Merwil i na paŭdnia ad Lis našy piešyje družyny adbili anhlickije nastupleńni i ataki s ciažkimi stratami.

Front hieneral-an-šefa Ben'a: Na paŭnočnym zachodzie ad Rua adbity silnyje ataki worahaŭ, pry kontrnastupleńni ŭziaty ŭ ich pałonnyje. Miž Awr i Uaz artyleryjskaja bitwa dajšła wialikaj siły. Naabapał Krepomenil, na poŭnačy i na paŭdnia ad Lasińji i pry Nuajon worahi wiali silnyje šturmy, katoryje złamalisia pad našym ahniom, abo kontratakami. Na poli batalii miž Ankr i Awr, pačynajučy ad 18 žniŭnia, my źniščyli bolš za 500 pancyrnych samachodaŭ. Miž Uaz i En učora pačalisia spadziewanyja šturm dzieła prarywu našych linij. Paśla najsilniejšaha ahniu biełyje i čornyje francuzy hustymi masami pajšli ŭ ataku na šyryni 25 kil. Miescami jany ŭwarwalisia na naš piaredniuju liniju. Kala abieda pieršy šturm worahaŭ złamaŭsia ŭ našych piachotnych pazycyjach u Karlpon, Bierankur, Wezaponen, Pomje. Silnyje kontrataki niamieckich jehierskich pałkoŭ adkinuli worahaŭ na Bjeksi. Da poznaha wiečara francuzy wiali dalej swaje šalonyje šturmy. Jany złamalisia na ŭsieńkim froncie pad ahniom našaj artylerji, čaściu — našymi kontratakami.

Sproby prarwać naš front, nia hledziačy na kidańnie ŭ bitwu wojsk nie rachujučy ich, u pieršy dzień batalii skončylisia nieŭdačaj s samymi ciažkimi stratami.

Kala wajny.

BERLIN (W.T.B.). 18 žniŭnia, u dzień batalii pry St. Priwa, u katoraj Hindenburg prynimaŭ učaście, byŭšy ŭ 3 hwardziejskim pałku 48 hadoŭ tamu nazad,—jon pierad frontam hetaha pałka skazaŭ pramowu, haworačy miž inšym:

«Naša pałažeńnie—pamysnaje, chacia—my pryznajem heta spakojna—ŭ apošnim časie sustrelisia z nieŭdačaj. Heta—źmiennaść wajennaha ščaścia, z jakoj treba zaŭsiody rachawacca. Ale heta nas skranuć z miejsca nia zdoleje. Udača budzie z nami. Worahi pačynajuć słabnuć, i my dojdziem pačesnaha i mocnaha mira dla našaj Baćkaŭščyny».

BERLIN. Lejtnant Bilig, dajšoŭšy 31 pabiedy na pawietry, nie wiarnuŭsia s swajho apošniaha palotu.

LONDON. Sekretar sajuza matrosaŭ u Hulu zajawiŭ, što anhlicki tarhowy flot za čas padwodnaj wajny ŭtraciŭ 15.000 matrosaŭ.

BERLIN. Čysło amerykanskich wojsk u Francyi dachodzić $1^1/_4$ miljona. U tym liku 500.000 wajennych rabotnikaŭ, 400.000—na froncie, a rešta—na etapnych linijach.

Biełaruskije pieśni

Hrodnienskaje huberni.

Oj, rasła rasła, jak u baru sasna,
Jašče nia wyrasła—młada zamuž pašła,
Nie taho ja płaču, što ja maładaja,
A taho ja płaču, što dola lichaja.
Addaj mianie tata, u nowuju chatu,
Ja na nowaj chacie lu lu pachadžaci,
Na šyrokim poli lublu žyta žaci.
Ja da swajho brata chadžu ŭžo try lety,
Ja da swaje siostry chadžu ŭžo račok šosty,
Ja da swajho rodu chadžu cieraz wodu.
U wadzie abmačusia, ŭ radu asušusia,
A lichoj świakroŭki taki nie bajusia.

Nie siačy duba, daj zialonaha (2 r.)
Nie dawaj mianie, daj za staroha [(2 r. i h. d.)
Za staryn budu — harawać budu,
Z maładym budu — krasawać budu,
Pa wiśniowym sadzie pachadžać budu,
Suchu rybańku hatawać budu.
Sucha rybańka nie ŭwarysia,
Ja z świakroŭkaju paswarylasia,
A siahońnia ja paswarylasia,
Nazaŭtra rana pahadziłasia.

Kažuć ludzi, što moj muž dobry, —
Badaj jamu taki wiek doŭhi!
A ja jamu kašulieńku šyju,
A jon mianie kułakom u šyju.
A ja jamu da bialeńkuju,
A jon mianie maładzieńkuju,
A ja jaho z karčmy wałaku,
A jon mianie bulawoju pa baku,

Paśla baba pa sialu
Dabywaci kisialu.
Nie dabyła kisialu,
Da dabyła aŭsa,
Nie dabyła suchoha,
Da dabyła syroha.
A ssypała toj awios
Na chaładnuju pieč.
Aj, soch toj awios
Cely miesiac uwieś.
Paśla baba pa sialu
Dabywaci žaron.
Nie dabyła kamiannych,
Da dabyła łubianych.
Zmałoła toj awios,
Da zierniaci ŭwieś.
Raščyniła toj kisiel
Na chałodnaj wadzie,
U dubowaj dziaže.
Oj kisiel toj kisiel
Paŭtarasta niadziel.
Miłaja kisiel cadziła,
Da miłaha ŭso prasiła.
U ŭžo kisiel kiakacić,
A ŭžo miłaha duša rahacić,
A ŭžo kisiel adstaŭiaŭ,
A ŭžo miłaha prybirać.
A ŭžo kisiel naliwać,
A ŭžo miłaha pawadžać.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.